

Ledamot Paakkunainens fullmäktigemotion: Utveckling av ordnandet av vård för elever med särskilt stöd under skollov

I Västra Nylands välfärdsområde finns flera skolenheter som ger undervisning för elever som behöver särskilt stöd. Ett exempel är Roution yhtenäiskoulu i Lojo med sina så kallade Jalava-klasser. Eleverna på Jalava-klasserna får individuell undervisning i alla läroämnena eller områdesvis, vilket är den mest krävande formen av stöd för lärande. Eleverna har ofta olika typer av utvecklingsrelaterade och neurologiska utmaningar, och i deras vardag är trygghet, kontinuitet och bekant het centrala förutsättningar för välbefinnande.

Jalava-konceptet har traditionellt också omfattat morgon- och eftermiddagsvård samt vård under skollov. Särskilt under sommaren är vård under skollov nödvändig för många familjer så att föräldrarna kan arbeta och familjens vardag fortsätta smidigt när skolan är stängd. Erfarenheterna från förra sommaren och framför allt den gångna våren har dock visat att det finns betydande brister i arrangemangen för vård under skollov. Bakom bristerna ligger bland annat den ofullständiga välfärdsområdesreformen, otydlig arbetsfördelning och otillräcklig kommunikation.

Centrala utmaningar:

- Ansökningsprocessen är fragmenterad: Man har varit tvungen att skicka samma uppgifter flera gånger, och i strid med den ursprungliga anvisningen har man behövt söka vård via flera olika kanaler (till exempel Wilma, Google Forms och funktionshinderservicen).
- Familjer har inte fått skriftliga beslut om vård under skollov av funktionshinderservicen. I stället för beslut har familjer fått Wilma-meddelanden från skolan om vårdperioden i juni. På denna punkt har det blivit oklart om tjänsten är avgiftsbelagd (och hur den vård under sommaren som söks för annan period ska ordnas).
- Familjer har varit tvungna att skicka tilläggsutredningar till funktionshinderservicen trots att behoven redan har motiverats med ansökan samt läkarutlåtanden och andra bilagor.
- Ibland har tjänsteinnehavarna förhållit sig till frågan på ett osakligt sätt. Till exempel har en familj i ett fall fått höra följande: *"När har ni föräldrar semester? Utgångspunkten är att föräldrarna ska planera sina semestrar "korsvis", och vården under skollov är prövningsbaserad och beviljas på särskilda grunder."*

Detta tar inte hänsyn till den verkliga situationen i familjerna: föräldrarna har inte nödvändigtvis möjlighet att påverka sina egna semesterperioder, och det är omöjligt att lämna största delen av barn som kräver särskilt stöd ensamma hemma ens för en stund. I många familjer finns det dessutom också barn utan funktionsnedsättningar som har rätt att tillbringa semestern tillsammans med familjen. Den nuvarande praxisen orsakar orimlig belastning och osäkerhet för familjer och leder lätt till att tjänsterna används för lite eller missbrukas.

Vi undertecknade ledamöter föreslår följande:

1. Rollen av vården under skollov förtydligas som en del av funktionshindersservicen och stödet för familjer: Vården under skollov borde vara lätt att förutse och en integrerad del av den kontinuerliga servicekedjan, inget prövningsbaserat och kortvarigt specialarrangemang. Redan i ansökningsskedet ska familjerna tydligt få information om eventuella kostnader. För närvarande är det oklart om vården under skollov är avgiftsfri för klienterna inom funktionshindersservicen. Det har varit möjligt att komma till denna slutsats på basis av det som vissa tjänsteinnehavare har meddelat. Familjerna har dock ingen direkt eller officiell information om saken, vilket ökar osäkerheten och försvårar planeringen av vardagen.
2. Det skapas en klar och enhetlig ansökningsprocess för välfärdsområdet: Ansökningsprocessen ska koncentreras till ett enda system där familjen kan lämna in alla nödvändiga uppgifter på en gång och få ett skriftligt beslut inom utsatt tid.
3. Tidtabellerna för kommunikationen och beslutsfattandet förbättras: Beslut ska meddelas i god tid före semesterperioder och kommunikationen ska vara tydlig, aktuell och tillgänglig.
4. Det görs en kostnads- och effektivitetsbedömning av att centralisera vården under skollov: Exempelvis kan lösningen att hålla Jalava-klasserna öppna under hela sommaren vara mer kostnadseffektiv och av högre kvalitet samt gynna barnen mer än decentraliserade, tillfälliga, skräddarsydda och kundspecifika lösningar.
5. Principerna för ordnande av färdtjänster ska förtydligas för skollovsperioden: Familjer har rätt att få veta om transporten är en del av tjänsten och om den är avgiftsbelagd.

Färdtjänsterna ska koordineras som en del av vården under skollov. Vården under skollov utgör ingen lyxservice utan en nödvändig tjänst för familjer med barn som behöver särskilt stöd. Tjänsterna ska vara lätta att förutse, tillgängliga och tillgodose barnets bästa. Syftet med denna motion är att starta utvecklingsarbetet som säkerställer fungerande och respektfulla tjänster på lika grunder för familjer i hela välfärdsområdet.

Esbo den 27 maj 2025

På Centerns fullmäktigegrupps vägnar

Lotta Paakkunainen

Undertecknade

27.5.2025

Paakkunainen Lotta/ inlämnare av motionen

Värmälä Johanna

Hiila Eeva

Ahjoniemi Heli

Alaviiri Kaisa

Viljanen Eerikki

Frantsi-Lankia Marjut

Knaapi Emilia

Jaatinen Anja

Järvenpää Kaarina

Kokko Elina

Mönttinen Ari

Partanen Henna

Skaffari Laura